

ICALL: Befogadó közösségek

Támogatási megállapodás száma: 101133870 - ICALL - ERASMUS-2023-PCOOP-ENGO

Brosúra: A befogadó közösségek jó gyakorlatainak gyűjteménye

D2. teljesítendő

Jogi nyilatkozat: Az Európai Unió által finanszírozott. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) sajátjai, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) véleményét. Ezekért sem az Európai Unió, sem az EACEA nem tehető felelőssé.

Co-funded by
the European Union

Kulcsfontosságú információk	
A projekt megnevezése	D2.1 A befogadó közösségek jó gyakorlatainak összegyűjtése
Átadható	Brosúra
A dátuma (hónap száma/időpontja)	M15 (2025. február)
Fő szerző (név/szervezet)	Loukia Chaidemenaki/Petagma
Hozzájáruló partnerek (név/szervezet)	Omor Dhali/EASPD Nora Gyorke/EASPD Lilith Alink/EASPD Erdmuthe Klaer/REVES Marija Bumbak/OTB

Terjesztési	
Korlátozott	
Nyilvános	X

Adatvédelmi nyilatkozat: A jelen dokumentum szerzőit a benne szereplő személyes adatok tulajdonosai felhatalmazzák arra, hogy hozzájáruljanak a személyes adatok, elérhetőségek és képek megosztásához. Ezekért sem az Európai Unió, sem az EACEA nem tehető felelőssé. A dokumentumban használt grafikai illusztrációk vagy képek ingyenes és nyílt forráskódú internetes adattárakból származnak.

Kiadási előzmények

Verzió	Dátum	Állapot	Kommentátor	Fő szerző
1.0	03.02.2025	Tervezet		Loukia Chaidemenaki/Petagma
2.0	05.02.2025	Tervezet	Erdmuthe Klaer/REVES Marija Bumbak/OTB	Loukia Chaidemenaki/Petagma
3.0	10.02.2025	Tervezet	Omor Dhali/EASPD Nora Gyorke/EASPD	Loukia Chaidemenaki/Petagma
4.0	11.02.2025	Végleges	Dionyssis Antanasiotis	Loukia Chaidemenaki/Petagma

Támogatási szerződés	Támogatási megállapodás száma: 101133870
Program	ERASMUS-2023-PCOOP-ENGO
Kulcsfontosságú intézkedés	KA2- Együttműködési partnerség
Intézkedés	KA2 - ENGO
Projekt rövidítés	ICALL
Projekt cím	Befogadó közösségek MINDENKI számára
Projekt kezdési dátuma	01.12.2023
Projekt időtartama	3 év
Projekt befejezési dátuma	30.11.2026

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	5
MÓDSZEREK	6
KIVÁLASZTOTT GYAKORLATOK	8
1. Special Rescue - Önkéntes tűzoltóság a fogyatékkal élők számára	8
A rendelőről	8
2. Mitt Val	10
A rendelőről	10
3. Művészeti és kulturális kísérő tevékenységek	12
A rendelőről	12
4. Neuronas Fesztivál az inkluzív előadóművészetért és művészi interakcióért	14
	16
5. ORAMA szociális szövetkezet bykentroameasotir	16
6. Polgári oktatás az önérvényesítő szakemberek számára / Önérvényesítő Akadémia	18
7. Szolidaritási kávé	19
8. Dopo di Noi projekt	21
9. en Rijk Leven (gazdag, befogadó élet), De VeranderKIZT	22
10. Vizuális műhely	24
MELLÉKLETEK	26
Felhívás a bevált gyakorlatokra - Online felmérés kérdései	26
Tiszteletbeli jó gyakorlatok	27
1. Zenei központ Resonaari	27
2. Sinergastiria (társműhelyek)	28

BEVEZETÉS

A fogyatékkal élő embereknek teljes körű hozzáférést kell biztosítani a közszolgáltatásokhoz, és lehetőséget kell kapniuk az aktív társadalmi életben való részvételre. Az ICALL projekt célja a közösségek inkluzivitásának előmozdítása, valamint az európai inkluzív gyakorlatok fejlődésének értékelése. A projekt arra törekszik, hogy magas színvonalú tanulási lehetőségeket és fenntartható, bizonyítékokon alapuló keretrendszereket hozzon létre a közösségi befogadás elősegítése érdekében. Az ICALL egy nemzetközi konzorcium keretében valósul meg, amelyben Belgium, Magyarország, Lengyelország, Görögország és Finnország vesz részt. A projekt célja, hogy a közösségekben dolgozó szakembereket olyan tudással és készségekkel ruházza fel, amelyek segítségével olyan környezetet alakíthatnak ki, ahol a fogyatékkal élő emberek teljes társadalmi életet élhetnek, és minden közszolgáltatáshoz hozzáférhetnek.

A projekt kutatási szakaszának részeként az Európai Unió területén megvalósult, helyi szinten működő inkluzív közösségek sikeres példáinak gyűjtése történt meg. Az eredmény egy „Jó Gyakorlatok Füzet”, amely tíz olyan bevált példát tartalmaz, amelyek már sikeresen működnek különböző európai közösségekben. A kiadványban szereplő sikertörténetek bemutatják azokat az alapelveket, amelyek alapján a közösségeket teljes mértékben befogadóvá lehet tenni a fogyatékkal élő emberek számára.

Ez a Füzet értékes forrásként szolgálhat magánszemélyek, szervezetek és közösségek számára, hogy tanuljanak és saját környezetükben is alkalmazzák a sikeres stratégiákat és megközelítéseket. Ezen túlmenően a kiadvány célja az innováció, az együttműködés és a folyamatos fejlődés előmozdítása azáltal, hogy hatékony és eredményes inkluzív közösségi modelleket mutat be, amelyeket más helyeken is meg lehet valósítani.

A jó gyakorlatok kiválasztása során a fő szempont az volt, hogy mennyire illeszkednek az ENSZ Fogyatékkal Élő Személyek Jogairól Szóló Egyezményéhez (CRPD), amelynek célja a fogyatékkal élő személyek minden emberi jogának és alapvető szabadságának teljes és egyenlő mértékű előmozdítása, védelme és biztosítása, valamint a velük szembeni tisztelet erősítése. A konzorcium egy értékelő bizottságot és egy kiválasztási kritériumrendszert határozott meg, amely alapján minden jó gyakorlatot áttekintettek és értékelték. Az elemzés során figyelembe vették az adott gyakorlat erősségeit, gyengeségeit, az Egyezményhez való kapcsolódását, valamint olyan dimenziókat, mint a társadalmi finanszírozás fenntarthatósága, a szociális és

demográfiai szempontok, az innováció, a helyi sajátosságok, a közösségi részvétel és a gyakorlat hatása a közösségre. Az adaptálhatóság és az átültethetőség szintén kulcsfontosságú tényezők voltak annak értékelésében, hogy miként lehet sikeresen inkluzív közösségi gyakorlatokat fejleszteni.

MÓDSZEREK

Az ICALL projekt konzorciuma egy online kérdőívet dolgozott ki „Jó gyakorlatok az EU-ban a fogyatékkal élők számára kialakított befogadó helyi közösségekről” címmel, amelynek célja az inkluzív közösségfejlesztés és az önálló életvitel különböző aspektusainak feltárása volt. A kérdőív az élet minden területét érintette, beleértve az oktatást, a kultúrát, a foglalkoztathatóságot és az önálló életvitelt (lásd Melléklet). Az informális, kísérleti és nem finanszírozott gyakorlatokat is figyelembe vették.

A kérdőívet az **Európai Szolgáltatók Egyesülete a Fogyatékkal Élők Számára (EASPD)** indította el, és minden partnerintézmény terjesztette nemzeti és nemzetközi hálózatain keresztül. Az online kérdőív kitöltése körülbelül 30 percet vett igénybe, és a válaszadók legfeljebb egy jó gyakorlatot nyújthattak be.

Célcsoportok

A jó gyakorlatok gyűjtésére irányuló felhívás elsősorban azokhoz szólt, akik közvetlen támogatást nyújtanak a fogyatékkal élő személyek számára, különösen:

- Szolgáltatók (minőségi, befogadó szolgáltatásokhoz való hozzáférés, személyre szabott ellátás, civil szervezetek, önkéntes egyesületek és szabadidős központok)
- Fogyatékkal élő személyek érdekképviselői és képviselői szervezetei
- Helyi önkormányzatok

Kiválasztási kritériumok

Az ICALL projekt céljaira egy választási bizottság jött létre a jó gyakorlatok felülvizsgálatára, értékelésére és bemutatására. A nemzetközi szakértői csoportként működő választási bizottság az ICALL projekt minden partnerintézményének egy-egy képviselőjéből állt.

A beküldött gyakorlatokat három vertikális kritérium alapján értékelték: innováció, hatás és skálázhatóság. Emellett egy horizontális kritériumot is figyelembe vettek, amely a gyakorlat összhangját vizsgálta az ENSZ Fogyatékkal Élő Személyek

Jogairól Szóló Egyezményével (CRPD). Az egyezmény célja a fogyatékkal élő személyek emberi jogainak és alapvető szabadságának teljes és egyenlő biztosítása, valamint az őket megillető méltóság tiszteletben tartása.

Az EU- és nem EU-országokból összesen 26 jó gyakorlatot nyújtottak be. Ezek közül 10 gyakorlatot választottak ki és foglaltak bele ebbe a kiadványba. Ezenkívül 2 gyakorlatot különdíjban részesítettek.

Szűrési kérdések:

- Innováció: Innovatív-e ez a gyakorlat? Kreatív és új utakat keres a kedvezményezettek életének javítására? Tartalmaz-e valamilyen alap-innovációt?
- Hatás: Hatásos? Mérhető sikerrel jár-e a fogyatékkal élők hozzáférhetőségének biztosításában?
- Skálázhatóság: Megvan-e a lehetőség a projekt nagy léptékű lemásolására?

A kérdéseket 0-tól 5-ig terjedő skálán pontozták: (1) határozottan nem ért egyet; (2) nem ért egyet; (3) sem nem ért egyet, sem egyetért; (4) egyetért; (5) határozottan egyetért.

KIVÁLASZTOTT GYAKORLATOK

1. Speciális Mentőszolgálat - Önkéntes tűzoltóság a fogyatékkal élők számára

Szervezet: Speciális mentési projekt

Helyszín: Pirkanmaa, Finnország

Kezdeti időpont: 2020

Állapot: aktív

Kedvezményezettek: értelmi fogyatékkal élők, neurodiverzitással élők.

Finanszírozta: Közösségi források, Pirkanmaa régió mentőszolgálat, közösségi főiskola.

Kapcsolat

Katariina Ristimäki
specialrescue.asema63@gmail.com
<https://www.illonvpk.fi/special-rescue/>

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

Az Illo VPK Speciális Mentőszolgálat Osztálya olyan felnőttek számára jött létre, akik speciális támogatást igényelnek. A program egy funkcionális csoportot biztosít 15 év feletti értelmi fogyatékossgal élő személyek vagy neuropszichológiai kihívásokkal küzdők számára. Az Osztály célja, hogy olyan funkcionális tevékenységeket szervezzen, amelyek a mindennapi biztonságra, az elsősegélynyújtásra és adott esetben a tűzoltósági műveletekre összpontosít. A projekt hozzájárul ahhoz, hogy a résztvevők aktívabb szerepet vállaljanak a hobbi tevékenységekben és a társadalomban. A programot az Illo önkéntes tűzoltóságának épületében és eszközeivel szervezik meg. Az oktatást két, az egészségügy és biztonság területén jártas szakember vezeti, akik tapasztalattal rendelkeznek a mentési, elsősegélynyújtási és/vagy önkéntes tűzoltósági tevékenységekben. A program célja, hogy a fogyatékkal élő emberek számára megfelelő polgári és biztonsági készségeket fejlesszen ki, amely elősegíti részvételük növekedését a társadalomban. Emellett a biztonsági készségek oktatása a speciális igényű csoportok számára a közösségi műveltség és kompetencia szerves része. Az ilyen készségek fejlesztése nemcsak az egyének, hanem az egész közösség számára előnyös. 2020 őszétől a program a Sastamala Közösségi Főiskola kurzusai közé is bekerült.

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

A résztvevők különböző biztonsági képzéseken vesznek részt, ahol elsajátíthatják az elsősegélynyújtás, tűzoltás és mindennapi biztonsági készségek alapjait. Megismerik az alkalmazható tűzoltósági eljárásokat és a biztonsággal kapcsolatos kommunikációt. Emellett az önkéntes támogatói tevékenységek részeseivé is válnak.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

Ez a program a közösségi befogadás elősegítésére épül, tudatosítva a biztonsági intézkedések fontosságát a fogyatékkal élők körében, bevonva különböző szektorokat, beleértve az egészségügyet, az oktatást és a fogyatékosági szolgáltatásokat. A program célja a közösségi erőforrások mozgósítása és az érintettek aktív részvétele.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

A Speciális Mentőszolgálat kezdeményezés úttörő és hatékony megközelítést képvisel az inkluzív közösségi részvétel és a sürgősségi helyzetekre való felkészítés terén Finnországban. Ez az első ismert kezdeményezés az országban, amely egy speciális tűzoltóságot hoz létre értelmi fogyatékosokkal élő és neuropszichológiai kihívásokkal küzdő emberek számára. A program egyedülálló módon ötvözi a tűzvédelem oktatását és az önkéntes mentési szolgálatot, lehetőséget adva a résztvevőknek, hogy valódi készségeket sajátítsanak el, például elsősegélynyújtást, biztonsági képzést és tűzoltósági tevékenységeket. Ez nemcsak növeli önállóságukat és önbizalmukat, hanem lehetőséget biztosít számukra, hogy értékes hozzájárulást nyújtsanak saját közösségeik számára. A program szakít azzal a hagyományos modellel, amelyben a fogyatékkal élők csupán támogatásra szorulóként jelennek meg. Ehelyett a Speciális Mentőszolgálat aktív szerepvállalásra ösztönzi őket, és lehetőséget teremt számukra, hogy a közösségi biztonság és felkészültség aktív alakítóivá váljanak.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A Speciális Mentőszolgálat program résztvevői erőteljesen érzik, hogy aktív szerepet játszanak saját életükben, közösségükben és a társadalomban. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az önkéntes mentőszolgálati tevékenységek jelentősen kibővítették a résztvevők társadalmi kapcsolatait, lehetőséget adva számukra, hogy új emberekkel és egy teljesen új közösséggel ismerkedjenek meg a családi és szolgáltatási rendszereken kívül.

Emellett a résztvevők úgy érzik, hogy a mentőszolgálati képzésen elsajátított készségek nemcsak számukra, hanem a teljes közösség és a társadalom számára is értékesek.

2020 óta több mint 45 fogyatékkal élő személy vett részt a programban. A program operatív modellje más kontextusokban is alkalmazható és megismételhető. A hosszú távú fenntarthatóság érdekében szükséges, hogy a képzés tartósan bekerüljön a közösségi főiskolák tantervébe, lehetővé téve az oktatók bérének biztosítását és a program folyamatos működését.

2. Mitt Val

Szervezet: Vuxenskolan

Helyszín: Västra Götaland, Svédország

Kezdeti időpont: 2018

Állapot: aktív

Kedvezményezettek: értelmi fogyatékkal élők

Finanszírozta: Többféle finanszírozási forrás; az EU Vidékfejlesztési Alapja, közösségi források, Pirkanmaa régiók mentőszolgálat, közösségi főiskola.

Kapcsolat

Karoline Abrahamsson & Annie Pettersson
karoline.abrahamsson@sv.se & annie.pettersson@sv.se
<https://www.sv.se/det-har-gor-vi/funktionsratt>

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

Ez a gyakorlat az EU-s választásokkal, jogokkal és szavazással kapcsolatos ismeretek elsajátítását foglalja magában. A „Mitt Val” módszer segítségével a résztvevők megismerik jogaikat és támogatást kapnak a szavazási folyamat során. A program az alábbi témákat öleli fel:

- Hogyan működik a demokrácia?
- Hogyan járulhatunk hozzá mindannyian a demokrácia működéséhez?
- Milyen módon befolyásolhatjuk a társadalomban döntéshozó személyeket?
- Ki szavazhat, és miért fontos szavazni?
- Mi a demokrácia szerepe a régiókban és önkormányzatokban?
- Mi a parlament? Mi a kormány? Mi az Európai Unió?

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

A Mitt Val egy olyan módszer, amely a szavazást és a politikai részvételt teszi hozzáférhetővé értelmi fogyatékosokkal élők számára. A módszer egy könnyen érthető tanulókör köré épül, amely világos és érthető információkat nyújt arról, hogyan működik a demokrácia és annak struktúrái. A módszert a Riksförbundet FUB és annak Inre Ringen nevű, értelmi fogyatékosokkal élő tagokat tömörítő részlege dolgozta ki. A program részeként a résztvevők könnyen érthető választási vitákon vehetnek részt, ahol politikusok válaszolnak a kérdéseikre. Ez a módszertan lehetőséget biztosít az aktív tanulásra, az ismétlésre és a kortárs támogatásra, amely hatékony megközelítést jelent az értelmi fogyatékosokkal élők számára.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

A kezdeményezés a befogadó közösségek fejlesztéséhez az alábbi módokon járul hozzá:

- Politikai befogadás elősegítése – Az értelmi fogyatékosokkal élő emberek gyakran nem férnek hozzá megfelelő információhoz a választásokról, ami alacsonyabb részvételi arányhoz vezet. A „Mitt Val” ezt a hiányosságot hivatott áthidalni.
- Önkormányzati szerepvállalás ösztönzése – A programot több önkormányzatban is megvalósították, elősegítve a helyi önkormányzatok, fogyatékosügyi szervezetek és érdekvédelmi csoportok együttműködését.
- Közvetlen politikai párbeszéd kialakítása – A politikusok aktívan részt vesznek a beszélgetésekben, amely növeli tudatosságukat a fogyatékosokkal élők jogai és szükségletei iránt.
- Egyének megerősítése – A politikai részvétel megértésével és gyakorlásával a résztvevők nagyobb önbizalomra tesznek szert a társadalmi szerepvállalás terén.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

Ez a gyakorlat Svédországban egyedülálló kezdeményezés. Bár léteznek fogyatékosügyi érdekképviseleti programok az országban, a „Mitt Val” az első olyan módszer, amely szisztematikusan foglalkozik a politikai hozzáférhetőség kérdésével.

Innovatív megközelítése abban rejlik, hogy egyszerűsített oktatási eszközöket alkalmaz: tanulókör formátumot és könnyen érthető anyagokat használ annak érdekében, hogy az értelmi fogyatékkal élők is be tudjanak kapcsolódni a demokratikus folyamatokba. A program különösen jelentős, mert közvetlen politikai részvételt ösztönöz. Kevés kezdeményezés biztosít strukturált és akadálymentesített fórumot, ahol a fogyatékkal élő emberek közvetlenül kapcsolatba léphetnek politikai döntéshozókkal.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A „Mitt Val” programot Svédország számos önkormányzatában bevezették, és az ország egész területén alkalmazzák. A modell más országokban is adaptálható, ahol hasonló akadályok állnak fenn a politikai részvétel terén.

3. Művészet és kultúra társtevékenységek

Szervezet: Tampere városa

Helyszín: Tampere, Finnország

Kezdet: 2013, (A koncepció eredetileg 2006-ban készült Jyväskyläben)

Állapot: aktív

Kedvezményezettek: fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő személyek, önkéntesek.

Finanszírozta: Önkormányzat

Kapcsolat

Katri Kaitajärvi
katri.kaitajarvi@tampere.fi
tampere.

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

A Művészeti és kulturális kísérő tevékenységek kezdeményezés a befogadó kulturális részvétel egyik legjobb gyakorlatának modellje, amely ötvözi a társadalmi támogatást, az önkéntességet és a hozzáférhetőséget, hogy valóban befogadó kulturális élményt nyújtson mindenki számára. A program célja, hogy a kulturális események

elérhetőbbé és társadalmilag befogadóbbá váljanak a város összes lakója számára. A kezdeményezés képzett önkénteseket biztosít, akik elkísérik az egyéneket a kulturális eseményekre, így lehetőséget teremtve azok számára is, akik elszigeteltséget, bizonytalanságot vagy fizikai korlátozottságot tapasztalnak. A művészeti és kulturális kísérők:

- Ösztönzik a részvételt kulturális eseményeken, például múzeumlátogatásokon, koncerteken és színházi előadásokon.
- Segítséget nyújtanak a mozgáskorlátozott személyeknek, támogatva őket a jegyvásárlásban és a helyszínek elérésében.
- Társaságot biztosítanak, hogy az élmény gazdagabbá és interaktívabbá váljon.
- Elősegítik a kulturális jólétet, amely gazdagítja mind a résztvevők, mind az önkéntesek életét.

Ez az ingyenes szolgáltatás mindenki számára elérhető, aki támogatásra vagy társaságra vágyik a kulturális élmények eléréséhez. Az önkéntesek ösztönzik társaikat, hogy csatlakozzanak hozzájuk múzeumi, koncert- vagy színházi eseményeken. Szükség esetén segítséget nyújtanak a mozgáskorlátozott embereknek, segítenek jegyet vásárolni, vagy tanácsokat adnak a helyszínen való eligazodáshoz. A legfontosabb azonban az, hogy lehetőséget biztosítanak az élmény megosztására és a társas interakcióra. A kulturális élmény közös megélése gyakran mélyebb és hatékonyabb élményt eredményez.

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

A kezdeményezés képzett önkéntesek (művészeti és kulturális kísérők) közreműködésével működik, akik segítenek az egyéneknek kiválasztani és meglátogatni a kulturális eseményeket. Személyre szabott támogatást nyújtanak – például mozgáskorlátozott emberek számára segítséget a mobilitásban vagy a jegyvásárlásban –, közös élményeken keresztül ösztönzik a társadalmi interakciót, valamint speciális támogatást biztosítanak, például audiokommentárokat látássérült személyek számára.

Az egyszemélyes kulturális kísérés mellett a program az alábbiakat is magában foglalja:

- Közösségi séták, amelyek integrálják a helyi történelmet és kultúrát.
- Kulturális elkötelezettséggel kapcsolatos műhelyfoglalkozások.

- Közösségi összejövetelek (például kávézások az egészségügyi központokban), amelyek elősegítik a közösségi kapcsolatok kialakítását.

Ez a kortárs-támogatási modell **nem hierarchikus**, barátságos és befogadó környezetet biztosít olyan személyek számára, akiknek egyébként nehézséget okozna a kulturális terekhez való hozzáférés.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

A gyakorlat a közösség minden tagja számára nyitott. A kortárs jelenléte egyszerű és hierarchia mentes légkört teremt, amely kiemeli a kortárs támogatás és együttműködés pozitív hatásait egy inkluzív és nyugodt környezet kialakításában. A művészeti és kulturális kísérő tevékenységek hozzájárulnak a befogadó közösségfejlesztéshez azáltal, hogy áthidalják a kulturális intézmények és a marginalizált csoportok közötti szakadékot – például az idősek, a fogyatékkal élők és a magányosan élők számára biztosítanak lehetőségeket. A kezdeményezés ingyenes vagy kedvezményes jegyek biztosításával segíti a hozzáférhetőséget és ösztönzi az önkéntességet. Az önkéntesek maguk is profitálnak a társadalmi szerepvállalásból, miközben a program egy közösségi szintű inklúziós kultúrát épít, lehetővé téve a különböző társadalmi csoportok közötti közös kulturális élményeket. A kezdeményezés biztosítja, hogy a kulturális lehetőségek ne csupán néhány kiváltságos személy számára legyenek elérhetők, hanem mindenki számára hozzáférhető közjává váljanak.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

Ez a kezdeményezés innovatív, mert egyszerre célozza meg a kulturális hozzáférés és a társadalmi befogadás akadályait. Nem csupán a kulturális részvétel pszichológiai és gyakorlati akadályait kezeli, hanem hivatásos gondozók helyett képzett önkénteseket alkalmaz. Ennek eredményeként a kulturális elköteleződés természetesebbnek, kortársak által vezéreltnek és kevésbé intézményesítettnek érződik. A program egyéni igényekre szabott kulturális élményeket kínál, amelyeket az önkéntesek az érdeklődési kör alapján ajánlanak és szerveznek. Emellett a program túlmutat a kulturális eseményeken, ösztönözve a társadalmi interakciókat, például közösségi kávézásokkal, amelyek lehetőséget teremtenek barátságok és társadalmi kapcsolatok kialakítására. Ez a társak által irányított, emberközpontú megközelítés újraértelmezi a kulturális hozzáférhetőséget: nem csupán fizikai szempontból teszi elérhetővé a kultúrát, hanem érzelmileg és társadalmilag is befogadó környezetet biztosít.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

Ez a gyakorlat jelentős hatással van a kulturális hozzáférhetőség előmozdítására, mivel lehetővé teszi, hogy olyan emberek is bekapcsolódjanak a kulturális életbe, akik egyébként nem tennék meg ezt a lépést. Emellett közösségi kapcsolatok építésére is alkalmat teremt, segítve a résztvevőket abban, hogy barátságokat alakítsanak ki és a közösség aktív tagjaivá váljanak. 2023-ban csak Tampere városában körülbelül 2300 ember vett részt a programban. A gyakorlat fenntarthatóságát biztosítja, hogy önkormányzati finanszírozású modellként működik. Tampere városa teljes mértékben finanszírozza a kezdeményezést, míg más települések a helyi önkormányzati költségvetés, projektfinanszírozás és a harmadik szektor támogatásának kombinációjával tartják fenn. A kezdeményezés 2006-ban indult Jyväskyläben, és azóta több finn városban is sikeresen elterjedt, bizonyítva alkalmazkodóképességét és átvihetőségét más közösségekbe.

4. Nevronas FESTival a befogadó előadóművészetért és művészi interakcióért

Szervezet: Nevronas FESTival

Helyszín: Athén, Görögország

Kezdési időpont: 2022

Állapot: Aktív

Kedvezményezettek: fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő (hivatásos és amatőr) művészek, fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő közönség, önkéntesek, diákok és a befogadó művészetek iránt érdeklődő nagyközönség.

Finanszírozás: vállalatok és intézmények szponzorációja, jegyeladás

Kapcsolattartók:

Nikos Pagidas - nikos.pagidas@gmail.com

Honlap: festival.nevronas.gr

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

A Nevronas FESTival egy befogadó előadóművészeti és művészeti interakciós fesztivál, amely lebontja a kulturális akadályokat, elősegíti a művészetekhez való hozzáférést és erős kulturális hatást fejt ki. A fesztivál célja a sztereotípiák megkérdőjelezése és a fogyatékoság reprezentációjának normalizálása a művészetekben azáltal, hogy egy akadálymentes platformot biztosít, amely elismeri és támogatja a fogyatékosággal élő művészeket – legyenek akár amatőrök, akár

Co-funded by
the European Union

hivatásos alkotók. A fesztivál célkitűzései közé tartozik a fogyatékoság, az akadálymentesség és a társadalmi befogadás megértésének elősegítése, a társadalmi részvétel ösztönzése művészeti és kulturális interakción keresztül, valamint szórakoztató és oktatási lehetőségek biztosítása a művészi kifejezés különböző formáin keresztül. A fesztivál több mint 70 befogadó eseményt kínál, köztük színházi, zenei, tánc- és mozielőadásokat, kiállításokat és workshopokat, valamint akadálymentességgel és művészeti befogadással kapcsolatos beszélgetéseket és előadásokat. A fesztivált Athén városának Technopolis nevű kulturális központjában rendezik meg, és mindenki számára nyitott, biztosítva, hogy a fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő személyek egyenlő mértékben részt vehessenek és kapcsolódhassanak be a művészeti élményekbe.

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

A Nevronas FESTival többrétegű megközelítéssel biztosítja az inkluzivitást. A fesztivál teret biztosít a fogyatékosággal élő művészek számára, lehetővé téve számukra, hogy a mainstream művészeti események aktív résztvevőivé váljanak. A befogadó közönségi élményt a teljesen akadálymentes előadások biztosításával érik el, például jelnyelvi tolmácsolással és audiokommentárral látássérült résztvevők számára. Ezenkívül a fesztivál műhelyeket és beszélgetéseket is kínál, amelyek célja a nyilvánosság oktatása a fogyatékosági jogokról és a művészeti akadálymentességről. A fesztivál ösztönzi a művészeti együttműködést fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő előadók között, hozzájárulva a közös alkotás és az egyenlő művészeti tér kialakításához.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

A Nevronas FESTival jelentősen hozzájárul a befogadó közösségfejlesztéshez. A művészet eszközként való felhasználásával társadalmi változást generál, erősíti a közösségi kohéziót és elősegíti egy inkluzívabb társadalom kialakulását. A fesztivál növeli a fogyatékosági jogok és az akadálymentesség iránti tudatosságot a művészetben és a kulturális kifejezésen keresztül. Egy olyan integrált teret hoz létre, ahol a fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő személyek együtt dolgozhatnak, tanulhatnak és megoszthatják tapasztalataikat. A fesztivál az önkéntesség ösztönzésével is hozzájárul a közösségi gondoskodás kultúrájának kialakításához. Az esemény résztvevői értékes tapasztalatokat szereznek a fogyatékoság befogadásáról és a társadalmi részvétel előmozdításáról.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

A Nevronas FESTival a görögországi kontextusban egy rendkívül innovatív kezdeményezés. Elsőként hozza össze fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő

művészeket egy közös platformon, és egy akadálymentes kulturális élményt teremt az egyetemes tervezés és hozzáférhetőség alkalmazásával. A fesztivál újszerű megközelítése abban rejlik, hogy a művészetet eszközként használja a társadalmi befogadás és az érdekvédelem előmozdítására, így átalakítja a fogyatékoságról alkotott társadalmi felfogást. Ezenkívül a fesztivál foglalkoztatási lehetőségeket is teremt fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő művészek számára, egy olyan területen, amely Görögországban jelentős mértékben háttérbe szorul. Ellentétben a hagyományos fogyatékoság-központú eseményekkel, a Nevronas FESTival nem különíti el a fogyatékkal élő művészeket, hanem integrálja őket a mainstream kulturális színtérbe, ezáltal valódi modellként szolgál az inkluzív művészeti közeg kialakítására.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A Nevronas FESTival modellje rendkívül jól átültethető más országokba és városokba is. A fesztivál fő elvei – akadálymentesség, inklúzió és kulturális részvétel – globálisan alkalmazhatóak, így példát mutat a művészeteken keresztüli közösségi elköteleződésre. A fesztivál hatása jól mérhető a folyamatosan növekvő művész- és közönségrészvételen keresztül: az esemény megalapítása óta több mint 350 művész és 3 500 látogató vett részt rajta. Emellett a fesztivál jelentős közösségi elköteleződést generál: az esemény szervezésében eddig 120 önkéntes és 50 munkavállaló vett részt, erősítve a társadalmi szerepvállalást és az állampolgári részvételt. A fesztivál athéni sikere bizonyítja, hogy a teljes mértékben akadálymentes kulturális események nemcsak megvalósíthatóak, hanem szükségesek is. Azáltal, hogy oktatja, szórakoztatja és inspirálja a közösségeket, a fesztivál nem csupán a művészi kifejezést támogatja, hanem jelentős társadalmi változásokat is előmozdít.

5. ORAMA szociális szövetkezet bykentroameasotir

Szervezet: (a "Kentro AMEA Sotir" által): ORAMA szociális szövetkezet

Helyszín: Macedónia, Közép-Macedónia, Görögország

Kezdeti időpont: december 2021

Állapot: Aktív

Kedvezményezettek: értelmi fogyatékosággal élő felnőttek, beleértve a Down-szindrómás és autista személyeket, az ORAMA-val együttműködő helyi vállalkozások és szervezetek, a szélesebb közösség, amely profitál a tudatosság és a befogadás növeléséből.

Finanszírozása: kézműves termékek kis- és nagykereskedelmi értékesítése, kormányzati támogatások és jótékonyági hozzájárulások, jótékonyági adományok és vállalati partnerségek.

Kapcsolattartók:

Anna Androulaki

androulaki@kentroameasotir.gr

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

Az ORAMA #bykentroameasotir egy szociális szövetkezeti vállalkozás, amelynek célja a sérülékeny társadalmi csoportok gazdasági és társadalmi integrációja. A görög 4430/2016-os törvény alapján létrehozott kezdeményezés kifejezetten az értelmi fogyatékosokkal élő felnőttek foglalkoztatását és társadalmi beilleszkedését támogatja. Az ORAMA szakmai képzéseket biztosít olyan területeken, mint az agyagszobrászat, a növényi alapú gyertyák készítése, a személyre szabott nyomtatás és az egyedi porcelándeckoráció. A program egy üzletet is működtet, ahol a résztvevők valódi munkakörnyezetben alkalmazhatják megszerzett tudásukat. Emellett az ORAMA helyi vállalkozásokkal alakít ki partnerségeket a befogadás előmozdítása érdekében, valamint közösségi eseményeken és kampányokon keresztül növeli a társadalmi tudatosságot. A szakmai fejlődés és a foglalkoztatási lehetőségek ötvözésével az ORAMA elősegíti a gazdasági függetlenséget és a fogyatékkal élők társadalmi megerősödését.

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

Az ORAMA megközelítése a szakmai képzést, a foglalkoztatást és a közösségi részvételt ötvözi. A résztvevők speciális műhelyeken sajátítják el a művészetek, a kézművesség és a kiskereskedelem területén szükséges készségeket. A szövetkezet egy fizikai üzletet is működtet, ahol az alkalmazottak valódi kereskedelmi környezetben kamatoztathatják megszerzett tudásukat. Ezenkívül az ORAMA helyi vállalkozásokkal és szervezetekkel működik együtt, hogy népszerűsítse termékeit, elősegítse az inkluzív foglalkoztatás fontosságát, és aktívan lobbizzon a munkahelyi akadálymentességért. Ez a komplex modell biztosítja, hogy az értelmi fogyatékosokkal élő emberek valós munkatapasztalatot szerezzenek, miközben növelik autonómiájukat és társadalmi jelenlétüket.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

Az ORAMA hozzájárul a befogadó közösségfejlesztéshez, amely a fogyatékkal élő személyek munkavállalási jogain alapul. E cél csak akkor érhető el, ha a helyi vállalkozások tudatosabbá válnak és aktívan elősegítik az inkluzív foglalkoztatási gyakorlatokat. A program arra ösztönzi a cégeket, hogy több munkalehetőséget teremtsenek a fogyatékkal élők számára, és elősegíti a munkahelyi sokszínűség elfogadását. A közösségi események és kampányok révén az ORAMA növeli a társadalom érzékenységét a fogyatékkal élők gazdasági szerepvállalásával kapcsolatban.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

Az ORAMA innovációja abban rejlik, hogy összekapcsolja az üzleti modellt a társadalmi küldetéssel. A kezdeményezés ötvözi a társadalmi befogadást és a gazdasági fenntarthatóságot, miközben valós foglalkoztatási lehetőségeket és szakmai képzést biztosít a fogyatékkal élők számára. A gyakorlat különösen jelentős Thesszalonikiben, Görögország egyik legnagyobb városában, ahol rendkívül kevés hasonló kezdeményezés létezik. Ez a valós munkavállalási program megkérdőjelezi azt a nézetet, hogy a fogyatékkal élők kizárólag szociális ellátásra szorulnak, és bebizonyítja, hogy ők is aktívan hozzájárulhatnak a helyi gazdasághoz, miközben önállóságot és stabilitást nyernek.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

Az ORAMA már sikeresen alkalmazott és képzett Down-szindrómával és autizmussal élő személyeket, lehetővé téve számukra, hogy aktív munkaerőpiaci szereplővé váljanak. A gyakorlat skálázható és adaptálható más városokban is. A szociális szövetkezeti vállalkozás struktúrája lehetővé teszi, hogy a modell más iparágakban és eltérő gazdasági környezetekben is megvalósítható legyen.

6. Polgári oktatás az önérdékvédők számára / Önérdékvédők Akadémiája

Szervezet: Eudajmonia Alapítvány

Helyszín: Dolny Śląsk és Lubuskie régió, Lengyelország

Kezdeti időpont: 2018

Állapot: Aktív

Kedvezményezett: fogyatékkal élők

Finanszírozta: Wrocław városa, Marsall Hivatal, Aktív Polgárok Norvég Alap, PFRON (Állami Alap a Fogyatékkal Élők Rehabilitációjáért).

Kapcsolattartók:

Katarzyna Ostrowska

k.ostrowska@eudajmonia.pl

Weboldal: [Regionális Önérvényesítő Akadémia](#)

Facebook oldal: [Önérvényesítő Akadémia: Academy of Self-Advocates](#)

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

A Self-Advocates Akadémia egy civil oktatási kezdeményezés, amely a fogyatékkal élő személyeket támogatja abban, hogy aktívan részt vegyenek a társadalomban és kiálljanak jogaikért. Az ENSZ Fogyatékkal Élő Személyek Jogairól Szóló Egyezménye (CRPD) és a „Semmit rólunk nélkülünk” elv által inspirált program célja, hogy a fogyatékkal élők számára biztosítsa azokat a készségeket és ismereteket, amelyek szükségesek az önérdekérvényesítéshez és az önálló életvitelhez.

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

Az akadémia módszertana az önállóság és a tapasztalati tanulás elvére épül, biztosítva, hogy a résztvevők ne csupán oktatásban részesüljenek, hanem aktívan alakítsák is közösségeiket. Az akadémia helyi közösségekben tart workshopokat, ahol a résztvevők hetente egyszer, legalább három órára találkoznak. A program olyan elemeket foglal magában, mint a gyakorlati önérdekérvényesítő képzés, a közösségi részvétel helyi szereplőkkel folytatott párbeszéd révén, valamint a kortárs támogatás és mentorálás.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

Az akadémia szorosan követi az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának (UNHCR) napirendjét, és elősegíti a befogadó közösségfejlesztést azáltal, hogy ösztönzi a fogyatékkal élők aktív állampolgárságát. A program lehetőséget biztosít számukra, hogy politikai vitákban és közösségi kezdeményezésekben vegyenek részt, például helyi iskolákkal való együttműködésben és önkéntes munkákban.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

A program szakít a hagyományos fogyatékkal élő programokkal, ahol a döntéseket a fogyatékkal élők helyett hozzák meg. Ehelyett az akadémia célja az, hogy a

fogyatékkal élő embereket önálló állampolgárokként ruházta fel jogokkal és lehetőségekkel, akik valódi képviselőket nyerhetnek saját közösségükben.

Az akadémia megkérdőjelezi azt a felfogást, hogy a fogyatékkal élő emberek csupán gondozásra szoruló személyek, ehelyett olyan környezetet teremt, amelyben aktívan hozzájárulhatnak a társadalom fejlődéséhez.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

Ez egy rendkívül szükséges és hatékony kezdeményezés. 2018 óta több mint 300 fogyatékkal élő személy vett részt a programban. A kezdeményezés hatására a fogyatékkal élők aktív szerepet vállalnak a társadalmi életben, és kiállnak jogaikért a közösség minden területén. A fenntarthatóság érdekében erősebb kapcsolatokra van szükség az önértékvényesítő közösségek és a döntéshozók között, hogy a fogyatékkal élő személyek nézőpontjai megjelenjenek a politikai döntéshozatalban. Az ENSZ-egyezmény által is támogatott érdekképviseleti kezdeményezések kulcsszerepet játszanak a fogyatékkal élők reprezentációjában, amely hosszú távon politikai változásokhoz és befogadóbb közösségekhez vezethet. Ez a gyakorlat különböző társadalmi kontextusokban is sikeresen megvalósítható.

7. Solidarity Coffee

Szervezet: Solidarity Coffee ("Solidarumo Kava")

Helyszín: Panevėžys, Litvánia

Kezdet: 2020 (a koncepciót 2019-ben dolgozták ki)

Állapot: Aktív

Kedvezményezettek: Értelmi fogyatékossgal élő fiatalok, a kezdeményezésben részt vevő helyi közösség tagjai

Finanszírozta: támogatások, adományok és a kávéeladásból származó bevételek.

Kapcsolattartók:

Lina Trebiene

dienos_centras@hotmail.com

[Szolidaritás kávé](#)

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

A Solidarity Coffee egy szociális vállalkozás, amely értelmi fogyatékossgal élő fiatalok számára biztosít valódi foglalkoztatási lehetőségeket. Az öt fogyatékkal élő

fiatal által alapított kezdeményezés célja a munkavállalás előtt álló akadályok lebontása, a társadalmi befogadás előmozdítása és a személyes önállóság támogatása. A kezdeményezés egy kávézót és mobil kávészolgáltatást működtet, lehetőséget biztosítva a fogyatékkal élő személyek számára, hogy olyan munkát végezzenek, amely növeli önállóságukat és pénzügyi biztonságukat. A Solidarity Coffee egyben egy társadalmi interakciós platformként is működik, amely segít megtörni a fogyatékkal élő emberekkel kapcsolatos sztereotípiákat, valamint az egyenlő jogok és a társadalmi részvétel fontosságát hangsúlyozza.

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

A Solidarity Coffee átfogó és gyakorlati megközelítést alkalmaz, amely biztosítja, hogy az értelmi fogyatékosokkal élő fiatalok gyakorlati képzést, munkalehetőségeket és folyamatos készségfejlesztést kapjanak. A program középpontjában az aktív tanulás és a munkakörnyezetben szerzett tapasztalatok állnak, lehetőséget biztosítva a résztvevők számára, hogy valós munkakörnyezetben fejlesszék készségeiket.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

A Solidarity Coffee sikeres példája annak, hogyan hidalható át a fogyatékkal élő emberek és a szélesebb közösség közötti szakadék. A program bemutatja, hogy a fogyatékkal élő személyek egyenlő jogokkal rendelkeznek a társadalmi és gazdasági életben való részvétel tekintetében, különösen a munka világában. A kezdeményezés hozzájárul egy befogadó, tiszteleten és kölcsönös támogatáson alapuló közösségi kultúra kialakításához, elősegítve a társadalmi érzékenyítést és az elfogadást helyi szinten.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

A Solidarity Coffee egyedülálló kezdeményezés, amely a fogyatékkal élő személyek számára valós munkalehetőségeket biztosít, nem csupán műhelyeket vagy képzési programokat kínál. A program egyben egy szociális vállalkozási modell is, amely megmutatja, hogy a közösségek számára milyen előnyökkel járhat, ha a fogyatékkal élő emberek aktívan részt vesznek a gazdasági életben.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A Solidarity Coffee jelentős hatást gyakorol a közösségi részvétel és befogadás területén, és más helyszíneken is könnyen megvalósítható. A kezdeményezés eddig több mint 20 értelmi fogyatékossgal élő fiatalot képezett ki és alkalmazott, valamint több mint 70 fogyatékkal élő személy vett részt különböző programjaiban.

8. Dopo di Noi projekt

Szervezet: Toszkána régió

Helyszín: Firenze, Toszkána, Olaszország

Kezdeti időpont: 2018

Állapot: Aktív

Kedvezményezettek: 18-65 év közötti súlyos fogyatékkal élők, különösen azok, akiknek nincsenek szülei vagy idős szülőikkel élnek.

Finanszírozás: állami finanszírozás, közszolgáltatások, civil szervezetek és egyesületek legalább 20%-os társfinanszírozásával, Toszkána régió kiegészítő finanszírozása, személyes hozzájárulások, ingatlanadományok.

Kapcsolattartók:

Barbara Trambusti

barbara.trambusti@regione-toscana.it

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

A Dopo di Noi Projekt abból a kritikus kérdésből kiindulva jött létre, amely sok fogyatékkal élő személy családját aggasztja: „Mi fog történni a gyermekemmel, ha én már nem tudok gondoskodni róla?” Az olasz „Dopo di Noi” törvény (L.112/2016) inspirálta kezdeményezés olyan megoldásokat kínál az önálló életvitel támogatására, amelyek felkészítik a súlyos fogyatékossgal élő felnőtteket az önálló életre. A projekt társbérleti lehetőségeket biztosít, ahol kis csoportok élnek együtt szociális és egészségügyi szakemberek támogatásával. A program alapja a személyre szabott életprojektek kialakítása, amelyek az egyének képességeihez, szükségleteihez és törekvéseihez igazodnak. A köz- és magán-szféra

együttműködésével valósul meg, bevonva állami szolgáltatásokat, civil szervezeteket és magánvállalkozásokat, biztosítva, hogy a fogyatékkal élő emberek önálló életet építhessenek maguknak, még akkor is, ha családi támogatásuk már nem elérhető.

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

A Dopo di Noi Projekt strukturált és fokozatos folyamatot követ az önálló élet felé való átmenet támogatására. A program az élet minden területére kiterjed, beleértve a személyre szabott életúttervezést, amely magában foglalja a társas kapcsolatokat, a képzést, a munkavállalást és a közösségi részvételt. A közösségi lakhatási tapasztalat során a résztvevők kiscsoportokban élnek, szakemberek támogatásával, akik segítik őket a mindennapi élethez szükséges készségek elsajátításában. A projekt szerves részét képezi a családtámogatás is, amely elősegíti a hozzátartozók bevonását és a változásokhoz való alkalmazkodást. Emellett biztosítja a fogyatékkal élők helyi szolgáltatásokhoz való hozzáférését, például egészségügyi, oktatási és szociális támogatásokat.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

A projekt jelentős mértékben hozzájárul a befogadó közösségfejlesztéshez, mivel az intézményi gondozás helyett a közösségi alapú életmodellt helyezi előtérbe. A helyi civil szervezetek, vállalkozások és önkormányzatok bevonásával személyre szabott lehetőségeket teremt a fogyatékkal élő személyek és családjaik számára. A program elősegíti a közösség aktív részvételét azáltal, hogy munkalehetőségeket biztosít a fogyatékkal élők számára, valamint együttműködik a foglalkoztatási programokkal annak érdekében, hogy a résztvevők hosszú távon is önálló életet élhessenek.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

A program biztosítja az önálló élethez vezető zökkenőmentes átmenetet, lehetővé téve a fogyatékkal élők számára, hogy önálló és teljes életet élhessenek. Az innováció abban rejlik, hogy a köz- és magánszféra összefogását alkalmazza, ötvözve az állami finanszírozást és a civil szervezetek szakértelmét, ezzel maximalizálva a rendelkezésre álló erőforrásokat és lehetőségeket. A program egyik legfontosabb jellemzője, hogy nem csupán lakhatási megoldásokat kínál, hanem olyan támogatott környezetet hoz létre, amely elősegíti a személyes fejlődést és az aktív társadalmi szerepvállalást.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

Ez a megközelítés jelentős hatással bír, mivel valódi lehetőséget biztosít a fogyatékkal élők számára az önálló életvitelre. Azáltal, hogy a lakhatást és a társadalmi integrációt

egyaránt elősegíti, a projekt nemcsak a résztvevők számára nyújt hosszútávú megoldást, hanem a közösség számára is új lehetőségeket teremt a befogadás előmozdítására. A modell könnyen alkalmazható más helyszíneken is, mivel a támogatott lakhatásra épít, és hosszú távon is fenntartható megoldást kínál az inkluzív életvitel elősegítésére.

9. en Rijk Leven (gazdag, befogadó élet), De VeranderKIZT

Szervezet: De VeranderKIZT

Helyszín: IJmuiden, Hollandia

Kezdeti időpont: 2011

Állapot: Aktív

Kedvezményezettek: fogyatékossgal élő emberek (beleértve a halmozottan fogyatékos személyeket is), családok és támogató szervezetek, helyi iskolák, vállalkozások, klubok és közösségi kezdeményezések.

Finanszírozta: Nuts-Ohra (Expedition Inclusion 2013-2014), önerő finanszírozása.

Kapcsolattartók:
Anouk Bolsenbroek
info@inclusionlab.nl
www.inclusionlab.nl, www.fleuroja.nl

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

Az Een Rijk Leven (Gazdag, Befogadó Élet) projekt célja, hogy a fogyatékkal élő és komplex támogatási igényű személyek számára lehetővé tegye az önálló, önrendelkezésen alapuló életet közösségükben. A kezdeményezés elősegíti az önállóságot az oktatás, a foglalkoztatás, a szabadidős tevékenységek és a lakhatás területén, valamint ösztönzi a társadalmi részvételt azáltal, hogy értékes társadalmi szerepeket biztosít számukra iskolákban, munkahelyeken és egyesületekben. A projekt hosszú távon fenntartható támogató hálózatokat hoz létre, amelyek a családok, szakemberek és helyi közösségek bevonásával biztosítják a résztvevők folyamatos társadalmi integrációját.

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

Az Een Rijk Leven projekt minden résztvevő számára személyre szabott tervet dolgoz ki, amely az önálló élethez vezető egyéni utat segíti elő. A folyamat alapja a személyes

jövőtervezés, a társadalmi szerepek megerősítése és a közösségi erőforrásokra épülő fejlesztés. A résztvevők családtagokkal, közösségi tagokkal és szakemberekkel együtt tervezik meg életüket, hogy biztosítsák számukra a szükséges támogatást az önálló döntéshozatalhoz és életvezetéshez. A program egyedi pénzbeli támogatást nyújt, amelyek lehetővé teszik az egyéni szükségletekre szabott ellátás megszervezését.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

A projekt aktívan hozzájárul a közösségi fejlődéshez azáltal, hogy az intézményi ellátás helyett közösségi alapú lakhatási lehetőségeket biztosít. Célja, hogy hosszú távú társadalmi kapcsolatokat építsen ki a támogató hálózatok révén, amelyekbe bevonja a családokat, szakmai segítőket és a helyi közösségek tagjait. A kezdeményezés helyi szinten működik, erősen épít a helyi erőforrásokra, és szoros kapcsolatokat alakít ki sportklubokkal, kulturális szervezetekkel és helyi vállalkozásokkal, hogy a résztvevők valódi társadalmi kapcsolatokra és lehetőségekre tegyenek szert.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

Az Een Rijk Leven projekt egyedülálló a holland fogyatékosági ellátásban, mivel lehetővé teszi, hogy halmozottan fogyatékos személyek teljes mértékben integrált életet éljenek közösségeikben. Az intézményi ellátás helyett közösségalapú támogatási modellt kínál, amely elősegíti a társ-lakhatási lehetőségeket és az aktív társadalmi részvételt. A személyre szabott támogatásra és autonómiára helyezve a hangsúlyt, a projekt jelentős mértékben hozzájárul a munkavállalási és önkéntes lehetőségek bővítéséhez is, biztosítva, hogy a résztvevők aktívan kapcsolódjanak környezetükhöz és értékes társadalmi szerepeket töltsenek be.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A kezdeményezés egy inkluzív, helyi szinten működő gyakorlat, amely hosszú távon fenntartható megoldást kínál az intézményi ellátás alternatívájaként. A program egy áttörő modell az önálló életvitel területén, amely bizonyítja, hogy a fogyatékkal élő személyek aktív és hozzájáruló tagjai lehetnek közösségeiknek. Az alkalmazott módszerek és a helyi közösségek bevonása lehetővé teszi a program más régiókban és kontextusokban való sikeres megvalósítását.

10. Képzőművészeti műhely

Szervezet: Irmák Nonprofit Kft. Szociális Szolgáltató és Támogatott Lakhatás

Helyszín: Esztergom és Keszölc, Komárom-Esztergom Vármegye, Magyarország

Kezdeti időpont: 2021

Állapot: Aktív

Kedvezményezettek: fogyatékkal élők, neurodiverzitással élők, enyhe és közepesen súlyos értelmi fogyatékkal élők, mentális problémákkal küzdő emberek.

Finanszírozta: Irmák Nonprofit Kft., a művész/mentor adományai és anyagi hozzájárulások.

Kapcsolattartók:

Gáspár Anett, Rajczy Emília

nappali2esztergom@irmak.hu

Honlap: www.irmak.hu

A GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE

A Képzőművészeti Műhely egy kreatív művészeti program, amely a fogyatékkal élő személyek önkifejezését, érzelmi fejlődését és társadalmi befogadását segíti elő. Az éves közös kiállítás fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő művészek alkotásait mutatja be, teret adva az alkotóknak, hogy a művészet eszközével képviseljék jogaikat a helyi közösségben.

A MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

A Képzőművészeti Műhely felépítése biztosítja, hogy a program alkalmazkodni tudjon a különböző fogyatékosági igényekhez, lehetőséget teremtve minden résztvevő számára a vizuális művészeteken és az önkifejezési eszközökön keresztül történő alkotásra. A program célzott művészeti és érzelmi támogatást nyújt egy jól strukturált műhelymunka keretében, amely heti rendszerességgel zajlik.

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

A kezdeményezés hozzájárul a közösségi fejlődéshez azáltal, hogy a képzőművészeteken keresztül láthatóságot ad a fogyatékkal élő művészek számára, és aktív részvételüket ösztönzi a helyi kulturális életben. A művészet és a közösségi

elköteleződés találkozása lehetőséget teremt az előítéletek lebontására, miközben a résztvevők művészi és társadalmi elismerést nyernek.

AZ INNOVATÍV SZEMPONT

A program egy kortárs és kreatív kezdeményezés, amely megmutatja, hogy a fogyatékkal élő személyek joggal vesznek részt a közösség kulturális életében. A program áthidalja a fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő művészek közötti szakadékot, és kihívást intéz a társadalmi sztereotípiák ellen a közös kiállítások és kreatív együttműködések révén.

HATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A kezdeményezés jelentős hatással bír, hiszen növeli a fogyatékkal élő személyek foglalkoztatási lehetőségeit a helyi kulturális szektorban. A projekt kezdete óta több mint ötven résztvevő csatlakozott a heti művészeti műhelymunkához. Az érdeklődés folyamatosan növekszik, a kiállítások pedig egyre szélesebb közönséget érnek el mind személyesen, mind online térben.

MELLÉKLETEK

Felhívás a bevált gyakorlatokra - Online felmérés kérdései

A gyakorlatok a közösségfejlesztésre és a befogadó életmódra összpontosítanak. Informális, kísérleti és nem finanszírozott gyakorlatok is bevonhatók.

A szervezet neve:

Honlap (ha van):

Ország/ régió/ város:

Kapcsolattartó személy neve és e-mail címe (az ICALL konzorcium felveheti a kapcsolatot, ha többet szeretne megtudni).

1. Le tudná írni a gyakorlatát? Kérjük, legyen minél konkrétabb és leíróbb.
jelölőnégyzet: oktatás, foglalkoztatás, önálló életvitel, szociális támogatás, egyéb?
2. Mi a gyakorlat célja?
3. Melyek a célcsoportok?
4. Mikor kezdődött ez a gyakorlat?

5. Miért alakult ki ez a gyakorlat? (azaz milyen indítékok, szükségletelemzések vezettek a gyakorlat elindításához?)
6. Összesen hány embert támogattak ezen a gyakorlaton keresztül?
7. Hogyan foglalkozik a befogadó közösségfejlesztéssel? Miért tekinthető innovatívnak a befogadó közösségek terén? Kérjük, adja meg a formális/informális gyakorlatok konkrét elemeit/példáit.
8. Hogyan értékeli ezt a gyakorlatot a résztvevők (vagy más érintett felek, szervezetek vagy eszközök)?
9. Megismételhető-e ez a gyakorlat más kontextusban (más országokban/régiókban/önkormányzatokban)? Ha igen, kérjük, magyarázza el, milyen erőforrásokra lenne szükség.
10. Milyen kihívásokkal kellett szembenéznie e gyakorlat végrehajtása során?
11. Hogyan finanszírozzák ezt a gyakorlatot?
12. Hogyan biztosítja fenntarthatóságát?

Különdíjas jó gyakorlatok

1. Zenei központ Resonaari

Szervezet: Resonaari Zenei Központ

Helyszín: Uusimaa, Finnország

Kezdeti dátum: 1995

Állapot: Aktív

Kedvezményezettek: fejlődési rendellenességgel élők, tanulási zavarokkal küldő emberek, testi fogyatékkal élők, a zeneoktatásban speciális igényű csoportokkal foglalkozó szakemberek, a nagyközönség, politikai döntéshozók és kulturális szervezetek.

Finanszírozta: A finanszírozás a következő forrásokból történik: Helsinki városa (művészeti alapképzés állami finanszírozása), STEA (Szociális és Egészségügyi Szervezetek Finanszírozási Központja), a diákok tandíja (más finn zeneiskolákhoz igazodva), magánalapítványok és vállalati partnerségek támogatásai és adományai, koncertekből és képzési tevékenységekből származó bevételek.

Kapcsolattartók:

Markku Kaikkonen
markku.kaikkonen@resonaari.fi
Honlap: www.resonaari.fi

A Resonaari Zenei Központ, amely Finnország Uusimaa régiójában található, egy úttörő kezdeményezés, amely elősegíti a befogadó zenei oktatást, a foglalkoztatást és a közösségi részvételt a fogyatékkal élők számára. Az 1995-ben alapított központ mára nemzetközi szinten elismert modellként szolgál a fejlődési rendellenességekkel, autizmussal és más tanulási vagy funkcionális kihívásokkal élő emberek zenei integrációjában. A szervezet összetett megközelítést alkalmaz, amely ötvözi az oktatást, a szakmai fejlődést és a társadalmi érdekképviseletet annak érdekében, hogy az előadó-művészetek területén is biztosítsa az akadálymentességet. A Resonaari egyedülálló zeneiskolát működtet, amely Finnország nemzeti művészeti oktatási tantervét követi, de olyan adaptációkkal egészíti ki, amelyek lehetővé teszik a fogyatékkal élő diákok számára, hogy teljes mértékben bekapcsolódjanak a zenei tanulásba. Az iskola évente több mint 300 tanulót fogad, és 16 szakképzett tanár irányításával valósítja meg az egyéni tanulási stratégiákra épülő oktatást. A megközelítés egyik kulcseleme a Resonaari által kifejlesztett figuratív kottarendszer, amely egy egyszerűsített zeneolvasási módszer, és lehetővé teszi a hagyományos kották értelmezésében nehézségeket tapasztaló diákok számára a hatékony zenetanulást és előadást. A zenei oktatás mellett a központ szakmai műhelyeket és képzéseket is biztosít pedagógusok, gondozók és más szakemberek számára, akik a zenét integrálják a fogyatékkal élők támogatási szolgáltatásaiba. A Resonaari Zenei Központ egy hatékony és innovatív kezdeményezés, amely újradefiniálja, hogyan kapcsolódhatnak a fogyatékkal élők a zenéhez, az oktatáshoz és a munka világához. A pedagógiai innovációk, a szakmai lehetőségek és a társadalmi érdekképviselet kombinációja révén a központ egy fenntartható és könnyen adaptálható modellt hozott létre a befogadó kulturális fejlődés érdekében. A Resonaari hatása messze túlmutat a zene világán. Példaként szolgál arra, hogy a társadalom hogyan mozdulhat el a teljes befogadás irányába, ha minden egyén számára értékteremtő lehetőségeket biztosít, függetlenül képességeitől.

2. Sinergastiria (társműhelyek)

Szervezet: Liminal

Helyszín: Athén, Görögország

Kezdeti időpont: Liminal: 2023 szeptember

Státusz: A projekt időtartama: 20 perc: Aktív

Kedvezményezettek: Fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő művészek, beleértve a mozgáskorlátozottakat, tanulási zavarokkal küzdő, vak és siket résztvevőket, az előadóművészeti ágazat szakemberei, a közönség tagjai, akadálymentesítési szakértők és kulturális szervezetek.

Finanszírozta: Európai kulturális hálózatok és ösztöndíjak további finanszírozása.

Kapcsolattartók:

Marilena Koukouli m.koukouli@liminal.eu

<https://liminal.eu/?lang=en>

A Sinergastiria (Co-Workshops) kezdeményezés, amelyet a liminal fejlesztett ki, egy innovatív kulturális program Athénban, Görögországban, amely az inkluzivitást hirdeti a művészetekben azáltal, hogy fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő művészeket von be a közös alkotási folyamatokba. A projekt 2023 szeptemberében indult, és a liminal szervezet hosszú távú tapasztalatain alapul, amelyeket az akadálymentesség és a befogadó művészeti oktatás területén szerzett. Célja a kulturális részvétel növelése, a közös alkotás ösztönzése és az akadálymentességi szolgáltatások fejlesztése a művészeti produkciókban. A kezdeményezést a Görög Kulturális Minisztérium finanszírozza, és alapvetően az egyenlő kulturális hozzáférés és a fogyatékkal élők aktív részvételének elveire épül a művészeti döntéshozatalban. A Sinergastiria középpontjában két művészeti műhely áll: színház és tánc, ahol fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő művészek közösen alkotnak a Creative Accessibility Methodology (CAM) alkalmazásával. Ez a módszertan biztosítja, hogy a fogyatékkal élők ne csupán az akadálymentességi szolgáltatások passzív igénybevevői legyenek, hanem aktívan hozzájáruljanak a művészeti produkciók kidolgozásához és megvalósításához. Az akadálymentesség biztosítása érdekében a projekt minőségellenőrző csoportokat is létrehoz, amelyek fogyatékkal élő személyekből állnak. Ezek a csoportok tanácsadóként működnek, befolyásolva mind a művészeti tartalom kialakítását, mind a közönségélmény tervezését. A Sinergastiria egyik legnagyobb erőssége a befogadó közösségfejlesztés előmozdítása. Azáltal, hogy a fogyatékkal élők vezető szerepeket töltenek be a művészeti döntéshozatalban, a projekt lebontja a hagyományos határokat a művészek és az akadálymentességi szolgáltatások felhasználói között. A nyilvános előadások és a művészeti alkotásokhoz kapcsolódó viták lehetőséget teremtenek arra, hogy szélesebb társadalmi párbeszéd induljon el az akadálymentességről a művészetekben. A kezdeményezés emellett elősegíti a fogyatékkal élő és nem fogyatékkal élő

résztevéők közötti mélyebb interakciókat, lebontva a sztereotípiákat és hozzájárulva egy befogadóbb kulturális környezet kialakításához. A projekt hatása túlmutat a közvetlen résztvevőkön, mivel a fogyatékkal élő közönséget is aktívan bevonja, növelve kulturális eseményeken való részvételüket és bővítve az inkluzív közönségfejlesztés lehetőségeit. A Sinergastiria modellje könnyen adaptálható más országokban és kulturális környezetekben is, mivel nemcsak a fogyatékkal élő személyeket vonja be a művészeti folyamatokba, hanem döntéshozóként és alkotóként is pozicionálja őket. Ezzel egy olyan úttörő keretrendszert biztosít, amely új alapokra helyezi a befogadó kulturális részvételt, és példát mutat más művészeti kezdeményezések számára is.

